

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminică.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:
Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.

Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.

Un număr costă 20 bani.

INSERTIUNILE:

Un rind petit sau spațiul său coastă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului coastă șirul de petit 50 bani.

Prenumeratiunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Cernăuț, 1 Febr. 1908.

Am susținut în numărul trecut, că stagnarea, ce domnește astăzi în ce privește activitatea »Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina« este de atribuit numai nepăsării — putem zice chiar ignoranței — unei mari părți de membri din comitet. Pe cind o mică parte din ei din 17 deabia 7, își dau silința cea mai mare, ca acest institut, pentru noi atit de însemnat, măcar intru citva să-și împlinescă chemarea, majoritatea acestui comitet cu lunile nici n'o vezi abătînd pe la societate. Doar dacă pe piața principală se ține vr'o paradă, atunci fi vezi, că vin cu familiații lor, ocupă balconul din palatul național pentru a putea privi spectacolul mai bine și activitatea lor pentru o jumătate de an este încheiată. Și aceasta este cu atit mai trist, că bărbații, cari asfel cred a-și împlini datoria luată asupra lor de bună voe, sînt bărbați erudiți, funcționari înalți, profesori de universitate, de gimnaziu, în fine bărbați, cari ar putea presta mult. Ear dacă vreunul din ei e interpelat, de ce nu ia parte activă la lucrurile comitetului, în totdeauna se scuză cu ocupațiunile sale multilateale, cari îi consumă tot timpul disponibil. Bine domnilor! dacă nu dispuneți de timp, atunci de ce vă îndesați să fiți numaidecît aleși în comitet, de ce nu depuneți mandatele primite, ca astfel în locul d-voastre să poată fi aleși alți bărbați cu dor de muncă serioasă? Șițiți d-voastră, că comiteți o crimă față de poporul nostru, cînd numai, spre a putea satisface unei ambițiuni personale, unei vanități punibile, solicitați sprijinul nației pentru alegerea d-voastră în comitetul acestui institut?

De astă dată nu numim persoanele atare cu nume, presupunînd că cei cu musca pe căciulă, — mai bine zis pe castor — vor fi înțeleși la cine ne gîndim; nu vom esita însă de a o face, îndată ce acele nu vor fi tras consecvențele, apucîndu-se ori de lucru, ori făcînd loc altor hărbați, dornici de o muncă pentru binele comun.

Și acuma, cînd vedeți, că s'a pornit un curent, care cere dela D-voastră socoteală asupra activității dezvoltată de d-voastră, veniți cu proiecte de reorganizare, ba chiar și de schimbarea numelui acestui

institut pentru noi rominii bucovineni sfînt? Vroiți să sistemizați un post de secretar ca funcționar permanent, ca acesta, lucrînd pentru d-voastră, să vă scoată din nevoe, ear d-voastră să vă puteți răsfața mai departe în cinstea, ce vi se atribue în calitatea ca membri din comitetul unui institut atit de valoros?

Susținem cu toată serioșitatea, că salvarea societății nu zace în instituirea unui secretar ca funcționar permanent, căci un unic bărbat, fie el cît de capace și activ, nici cînd nu va putea presta ceea ce pot presta 17 bărbați. Ca dovadă pentru necesitatea sistemizării acestui post d-voastră aduceți Academia română din București. Acest institut are a mulțami progresele sale nu faptului, că a avut ca secretar un bărbat cu un salariu fix, ci faptului, că acest secretar a fost un Român, bărbat cu inimă pentru națiunea sa, a fost un Sturdza, care a muncit cu un neobcînit devotament pentru cauza romînă. De am fi avut și noi un astfel de barbat, am sta astăzi altfel.

Afară de asta nici mijloacele societății nu permit sistemizarea unui astfel de post.

Salariul unui funcționar de rangul al IX. e anual în mediu de 3200 coroane. Avînd secretarul nou îndătorirea de a pleca prin țeară, spre a înjgheba filiale etc. ar mai trebui pentru acoperirea speselor călătoriilor o altă sumă de aproape 2800 cor., astfel că secretarul ar recere anual suma de circa 6000 cor. Pentru acoperirea permanentă a unei astfel de sume ar fi de lipsă deci un capital de 120000 cor., care ar trebui asigurat, căci altfel guvernul nu va întări statutele cele noi. De unde să se ia un astfel de capital? În privința asta domni reorganizatori nu au făcut nici un proiect.

Dar cu asta fondarea materială a afacerii secretariatului încă nu-i finită.

Dacă s'ar întimpla, că noul secretar după un timp moare, văduva și orfanii rămași au analog ca funcționarii statului dreptul la penziune, care se urcă pentru văduvă la 1200 cor. ear la orfani pentru fiecare individ la o sumă de minimum alte 200 cor. anual. Pentru asigurarea acestor sume este de lipsă un alt capital de cca 25.000

coroane, care asemenea lipsește societății. De unde să-l luăm și pe acesta?

Aceste momente ajung spre a documenta cele susținute de noi în numărul trecut, adevă că întreg proiectul acesta nu are nici un rost și nici n'a fost studiat de loc. Proponenții au vroit să facă numai senzație, ceea ce li-a și succes, căci acuma mai fiecare pre urzitorul acestei idei îl compătimentește.

Schimbările, ce sînt a se face în organizarea societății noastre, trebuie ținute în măsură cu referințele actuale la noi, ear facerea de încercări în organizarea societății nu se poate nicidecum admite, precum nu se poate admite ca acest institut să fie un asil de căpătuire.

Am amintit, că comitetul societății constă din 17 membri, dintre cari numai 7 iau parte la rezolvarea afacerilor societății, pe cind ceilalți 10 se află în o neactivitate permanentă. Fiînd acești 7 mereu ocupați cu afacerile economice ale societății, afaceri, cari nu sufăr nici o întăzriere, ceilalți 10, dacă ar părăsi nepăsarea, de cari sînt dominați și fiind toți bărbați erudiți, ușor ar putea să îngrijească ei de partea culturală și literară. Și lucrînd toți — fiecare în sfera sa de activitate — sistemizarea proiectată a postului de secretar devine superfluă, căci secretarul actual va putea eși cu sarcina sa la capăt și atunci ușor se va afla între acești 17 membri unul, care cu drag să iee în sama sa agendele secretariatului.

Mult regretatul prof. univ. V. Gaina, care a fost unul din cei mai zeloși membri din comitetul societății și care, văzînd stagnarea dominantă în sinul ei, a studiat cauzele acestui fenomen cu temeinicie, încă înainte de doi ani a înaintat un proiect de reorganizare, în virtutea căruia membrii comitetului au să se împartă în mai multe secții — o secție literară, una școlară, una administrativă etc. cari avînd fiecare cercul ei de activitate și fiind astfel munca împărțită, ușor își vor putea împlini dătorințele.

Comitetul actual nu a luat în privința aceasta nici o hotărîre, cu toate că aceasta formă e cea mai acceptabilă și amăsurată referințelor noastre. Nu prin înființarea de »bibliotecă ambulante« de șezători lite-

rare, reprezentațiuni teatrale și »audițiuni« muzicale sau declamatorice etc. se poate înlătura stagnarea din sinul societății pentru cultura și literatura poporului romîn din Bucovina, nu, ci numai prin reorganizarea comitetului. Să se stăruiască numaidecît, că ideea marelui Vasile Gaina să se aducă la îndeplinire și atunci vom profita înzecit mai mult, decît prin proiectul organizatorilor rîvnitori la cinste și nemurire, proiect de altfel copiat după statutele altor asociațiuni. Ear aceasta se va ajunge, cînd și comitetul va purcede totdeauna conform statutele, eliminînd în virtutea acestora pe acei membri din comitet, cari nu vor documenta o activitate rodnică și înlocuindu-i prin alți bărbați cu »ocupațiuni mai puțin multiple, dar în schimb cu mai mult dor de muncă. Și odată ce vom ști să trimitem în comitetul acestui institut pre cei mai buni și devotați bărbați ai neamului nostru, vom fi adus și societatea acolo, unde credem, că fiecare Român vroeste să o vadă. Vom reveni.

Quo usque...?

Regretăm că sîntem carăși siliți să dăm în vileag o nouă ispravă a »Comitetului țării«, care nu va lipsi să facă senzație în țară. În ședința de Miercurea trecută, între alte denumiri și avanzări de funcționari, aplicați în serviciul țării, a fost denumit de profesor definitiv la »școala medie agronomică« din Cernăuț și dl Richard Sirke, de felul său pînă acuma suplent la acest institut, susținut cu banii țării, și totodată și conducătorul lui actual. Denumirea acestui domn a produs cu atit mai mult sînge rău, că are un istoric de tot scîrbos.

Conducătorul acestui institut, directorul Bayer, a trecut în vara trecută la direcțiunea bunurilor fondului religios bucovinean ca consilier de domenii. Locul de conducător a devenit prin aceasta vacant. Intre profesorii aplicați la acest institut, e cel mai vechi profesorul Grigori Halip, care numără deja 35 ani de serviciu și se bucură de o reputațiune

excelentă. În virtutea statutului organic, de prezent în vigoare pentru acest institut, în lipsa directorului, conducerea are s'o iasă în samă cel mai vechi profesor în serviciu. Fînd dl Halip de facto cel mai vechi profesor între toți profesorii de la această școală, a trebuit, ca d-sale să-i fie încredințată conducerea. Cel puțin la aceasta s'au așteptat toți cari aparțineau acestui institut. Și ce s'a întâmplat acuma, e de necrezut.

Înainte de trecerea sa în noul său post — post, în treacăt amintit, excelent — dl Bayer îl pofteste pe profesorul Halip la sine și-i oferă conducerea provizorie a școlii. Avînd acest institut un inventar foarte mare, constînd din animale de prasilă, unelte agricole modele etc. dl Halip a declarat că numai atunci poate primi această sarcină responsabilă, dacă va primi spre acest scop dela Comitetul țării ca forul superior, autorizarea necesară și i se va preda conform prescripțiilor existente și întregul inventar. Spre marea mirare a tuturor d sa însă nu primește nici o autorizare, ci conducerea este încredințată a treia zi numitului domn Sirke, pe atunci încă suplent. Va să zică; toată întrebarea la adresa profesorului Grigore Halip a fost numai o comedie, pentru a putea îmbăta lumea. Și denumirea d-lui Sirke de profesor definitiv, nu a avut alt scop, decît numai ca să i-se asigure acestui «Kulturträger», venit în țară înainte de un an, postul de director la această școală, susținută cu atîtea jertfe, puse în samă bietului nostru țărân. Au fost oare domnii din comitetul țării conștii, că prin această denumire ei comit față de țară un păcat? Ce să mai zicem, cînd vedem astfel de samovolnicii? Și răbdarea cea mai mare are margini ș'apoi nu știm cum va fi. Quo usque?

(Vom reveni).

Cel mai nou emis konzistorial.

Acesta dă preoților ordinul, ca să îmble cu icoana de sărbătorile Crăciunului și cu aghiazmă de Iordan numai pe la acei creștini, cari doresc aceasta anume, gural sau în scris. La dușmanii bisericii noastre a produs dispozițiunea aceasta impresia cea mai bună, la creștinii cei buni indignare.

Să ne lămurim, ce-i îmblatul din chestie, o cerșire din partea preotului, sau alta ceva mai frumos, mai ideal? Konzistoriul seamănă a-l taxa de cerșire, deoarece zice în emisul amintit, că «timpurile sînt grele», ce înseamnă atîta, că poporul n'are de unde îi da preotului «milostenie», cînd vine cu icoana. Foarte corect! Una însă ne miră foarte mult. Toți consilierii konzistoriali au fost odată păstori sufletești și au îmblat și ei pela sărbători cu icoana și cu aghiazmă pela case, deci la «cerșit». Zicem, că atunci au fost timpuri mai bune, că poporul trăia în abundență și era în stare a-i da preotului «milostenie». Cu toate acestea între-

băm: Cînd erau domnii consilierii konzistoriali păstori sufletești, era atunci pentru preoți frumos să îmble la «cerșit»? Ori abia acuma au venit ei la convingere, ce însumă îmblatul cu icoana și că așa ceva nu e cu cale? Ei, bine și așa! Dacă te-ai convins despre existența unui rău, delatură-l, mai bine tîrziu, decît de fel. Și dacă îmblatul preotului pela sărbători este «cerșit», atunci să-l delaturăm cu desăvîrșire.

Noi ținem însă îmblatul acesta de alta ceva mult mai ideal, mult mai frumos. El este o datină străveche romînească, pentru care ne invidiază cei de altă lege, pentru că la ei nu există. Datina aceasta costă întru aceea, că preotul merge pe la casele credincioșilor, li vestește sosirea sărbătorilor mărețe ale nașterii și botezului Domnului, li binecuvîntă mesele, li stropește casele cu aghiazmă, îi felicitează, conzolează pe cei bolnavi, se interesează de unele și de altele etc. Ca recompenză pentru trudă îndăltinează poporul al remunera pe preot după putință și bunăvoință. Cel ce are de unde da, dă, cel ce n'are, nu dă; ba celui sărman și nevoieș se cuvine preotul să-i deie. Dacă aceasta va ține-o cineva de cerșire sau de alt rău, atunci păcat de vorbă. Posibil că se fac abuzuri din partea unor preoți. Dacă-i aceasta adevărat — și konzistoriul trebuie să știe ori de-i adevărat și trebuie să cunoască pe acei preoți — atunci să facă ordine cu ei, să-i disciplineze și să-i aducă la rezon, nu însă să desrădice datinele noastre. Konzistoriul însă n'a avut aice în vedere abuzurile, căci atunci ar fi utilizat altfel emisul amintit, ci samănă că a dat atențiune nemeritată unor cereri înaintate de niște comitete comunale. Întrebăm însă, de cînd stă păstoria sufletească sub epitropia comitetelor comunale? Crede konzistoriul, că dacă niște comitete comunale, cari se compun în multe locuri din felioriți indivizi, în mare parte străini de neamul și legea noastră, iau concluzuri, ca preoții să nu îmble cu icoana, că aceasta e «vox populi»? Știm doară cu toții — numai konzistoriul se vede că nu o știe — că ovreii în multe comune sînt la cîrmă, sau cel puțin au influență hotărîtoare asupra destinelor comunale. Dacă comitetele comunale vor începe deci a dicta în ale păstoriei sufletești, atunci amar va fi de acuma de acel preot, care va cuteza de a pași în contra ovreilor-uzurari, cari storc măduva din bietul popor. Incurajați de un succes, vor merge mai departe, vor rădica prin mijlocirea comitetelor comunale pîri peste pîri în contra preoților și vor afla sprijin în konzistor. Frumoase timpuri ne așteaptă!

Apoi știm, că indeferentismul religios pășeste înainte cu pași gigantici; mai lipsa încă ca și konzistoriul să-l promoveze, căci ordinațiunea din chestie nu poate fi taxată de alta ceva, decît de o promovare directă a indeferentismului. Sărmană biserică ortodoxă, departe-ai ajuns! Parecă se apropie timpul lui antihrist!

La datinele noastre am trebui să ținem cu sfințenie, pentru că ele sînt o particularitate a noastră ro-

minească, care ne deosebește de alte limbi și legi. Desrădicați astăzi îmblatul cu icoana și apoi mine veți desrădica colindele, sfințirea paștei, poimîne portul, limba, legea ș. a. m. d. pînă ce nu veți mai avea ce desrădica. Tot înainte!

Un român ortodox.

Deputatul nostru Dr. Constantin Isopescul-Grecul în parlament.

(Urmare).

Asta este de atribuit împrejurării, că parlamentul vechi al privilegiatilor nu a avut nici o inimă pentru fiii de părinți sărmani și privea gajele ofițerești — de simbria soldaților de rînd nici nu vreau să amintesc — numai ca un adaus la celelalte venituri, de cari dispuneau ofițerii. De aceea mi-i teamă, ca să nu trec în ochii parlamentului actual de un prea mare amic al militarismului, deoarece vorbesc pentru îmbunătățirea stării materiale militarilor. Dară acei, pe cari îi vedem la front, sînt sînge din sîngele nostru, carne din carnea noastră și sînt tot atît de sărmani ca și noi.

Deci mirare nu e, că corpul ofițeresc este îndătorit mai ales în acele provincie din răsărit, unde uzura ofițerilor înflorește într'un mod înspăimîntător.

Aceasta e un secret public și e adevăr. Autoritățile militare sînt separate dacă se vorbește despre lucrul acesta; dară în această casă înaltă nu avem să facem nici un secret, mai ales asupra lucrurilor, cari privesc comunitatea întregă.

Uzura ofițerilor e o nenorocire pentru ofițerii cei tineri și aici trebuie de aflat scăpare, deoarece afară de ofițerii îndătoriți se mai ruinează sute de familii. Junele tînăr, chiar prea tînăr, întră după absolvirea studiilor medii neexpert și jumătate încă copil în toiu vieții ca ofițer devinînd persoană de stare la un timp, cînd rovistnicii săi freacă încă băncile școlare. El e tînăr, iubitor de viață și binevăzut; pe lingă astea mai are o gajă mică, cu care nu este în stare să-și acopere trebuințele vieții. Și așa cum este neexpert, este înșelat și supt de fiecare. Nu-i deci nici mirare, dacă el, aflîndu-se în nevoie de bani, cade în ghiarele celui dintăi cămătar, care îi oferă, ba îi viră cu de-a sila bani în mîni.

Domnilor, nu vroiesc să vă povestesc șireclurile toate pe cari le întrebunțează un cămătar iscusit pentru a scoate din jertfa sa pînă și măduva și pentru a-l implica într'o adevărată rețea de afaceri neofițerești. La asta-mi lipsește timpul. Destul că acum vine la pierzare. Ofițerul, spăriet în urma amenințărilor cu arătări la comanda regimentului, cade din mîna unui uzurar în mîna altuia, pînă ce familia și-a jertfit cel de pe urmă leu, ca să-l scape pe tînărul iubitor de viață dela rușine și dela moarte.

Cu toate acestea însă ciți nu pier cu zilele n mîni?

Asta nu poate să rămîie așa; procurorul nu poate lucra contra uzurii celei mai rafinate, contra uzurii ofițerilor. Aici este vorba de a stîrpi răul din rădăcină. Și unicul mijloc, ce ni-l putem închipui este,

dacă vom declara datoriile ofițerilor pînă la un grad oareșcare de neexistente și dacă arătările la comanda regimentelor în astfel de afaceri se vor respinge a limine, chiar și în cazul, cînd aceste arătări ar conține încriminări necompatibile cu starea ofițerească. (Dep. Strekly: vor fi aceștia în cazul acesta mulțamiți?)

Nu e vorba de cei ce fac datorii; e vorba că noi să fim mulțamiți. În fine nici nu ar însemna o limitare a sterei juridice a ofițerilor celor tineri, deoarece și dreptul său cambial este anulat fără ca acest moment să aibă o însemnătate mai mare.

Dar chiar și în cazul, cînd aceste măsuri ar însemna o restrîngere a drepturilor civile, ele nu ar aduce nimărui nici o scădere, deoarece ele pentru un ofițer solid nu înseamnă o restrîngere; pentru cel ce face datorii însă ar fi aceea ce ar trebui să fie, adică restrîngerea drepturilor sale relativ la fapte neeconomice.

S'ar putea admite pe de altă parte excepțiunea, că acei ofițeri, cari au de administrat o avere mai mare, să primească dela comanda corului dreptul de a-și administra averea după plac, mai ales cînd ar fi vorba, ca să fie necesități, de a cere un credit.

Obiecțiunea că prin măsurile aceste ofițerii pînă la un oareșcare grad și-ar pierde tot creditul, nu mă poate pune pe gînduri, deoarece eu chiar vroiesc să combat căutarea creditului, care nu e bazat pe momente promovătoare de economie. Cu părere de rău trebuie să spun, că nu mi-i permis din cauza timpului de a vorbi în conex cu cele zise mai sus și despre îmbunătățirea gajei și simbriei corului gendarmeriei, și a pensioniștilor acestui cor, afacere care este actuală.

(Va urma).

„APARAREA NAȚIONALĂ“ ÎN ȚARA.

Din Cîmpulung.

Nepăsare națională.

Îți vine a plînge de jale, cînd vezi marea nepăsare și indolență a Romînilor față de ori ce așezăminte culturale din țară. Vina noastră este, că în oficiile publice și comunale, chiar ale districtelor pur romîne, limba oficioasă este străină, nepricepută de masele mari ale poporului romîn. Vina noastră este, că tocmai în districtul cel mai curat romînesc, în Rădăuț, avem un gimnaziu cu limba de instrucție germină. Vina noastră este, că învățătoria romînă, care are a crește copii în direcția națională, sînt însuși crescuți în limbă străină. Dar păcatul cel mai mare, care l'am comis pînă acuma, este faptul, că la toate școlile pentru ucinici (Gewerbliche Fortbildungsschulen) din țeară, cari au misiunea să rădăce nivelul cultural al meseriașilor spre ai înarma în contra luptei de concurență, se predau toate obiectele numai în limba germină. Breslele marcante de odinioară din Sirete, Suceava și Rădăuț au dispărut în parte, dar totuși avem încă în Suceavă 150, în Rădăuț 125, în Sirete 100, în Cîmpulung 50 și în Strojineț la 45 meșteșugari romîni, cari țin ucenici și totuși sînt școlile de ucenici din aceste orașe numai cu limba de propunere germină, necunoscută de ucinicii romîni, din care

cauză nu aduc nici un folos real pentru noi.

Domnilor deputați! și voi toți cari vă trăgeți de un singe și neam, nu uitați de obârșia voastră, apărați cu bărbăție drepturile noastre istorice și garantate de stat.

Luați-vă pildă numai dela Cechi, cari reclamă imperios prin meetinguri, adunări și deputațiuni pela diferitele ministere crearea de școli pentru ucenici cu limba de propunere cehă chiar în Viena. (În țara lor au peste 200 școli pentru ucenici cu limba cehă. Not. Red.) Au interplat prin deputații lor în parlament, ca să nu se sancționeze legea pentru școlile de ucenici din Austria de jos, prin care se stabilește instrucția numai în limba germană, fiindcă nu corespunde aceasta lege nici decum egalei îndreptățiri a tuturor națiunilor garantate prin legile de stat.

Cereți și voi ca să se creeze astfel de școli pentru ucenici cu limba de instrucție romină măcar în propria voastră țară și mai ales în Cernăuț, Suceavă, Sirete, Rădăuț, Gurahumorului, Cîmpulung și Strojinieț. Și acesta cerere cu drept o putem pretinde, fiindcă limba romină este și limbă de țară, are aceeași îndreptățire, cel puțin ca și limba germană; fiindcă numărul ucinicilor romini recerut de lege, se află în indusele orașe; fiindcă din punct de vedere pedagogic rezultatele acestei fel de școli, vor fi mai bune, dacă ucenicii vor fi împărțiți după naționalitate și în fine sint forurile competente obligate să ne dea aceea, ce de mult ni se cuvine.

Așteptăm deci dela toți deputații noștri, fără deosebire de colorit, că se vor întrepune pentru înființarea de școli romine pentru ucenici căci de altfel ne stingem din orașele Bucovinei, odinioară locuite numai de chiaburi romini și acuma înstrăinate în cea mai mare parte.

Breslașul.

Societ. „Doamnelor Romine” în Cîmpulung.

Conștiu de înalta lor chemare, s'au adunat în noaptea sîntului Vasile la îndemnul d-nei Dr. Lupu și Grigorovici, mai toate damele romine din Cîmpulung spre a trezi la viață noauă și rodnică de mult adormita societate a »Doamnelor Romine«.

Doamnele romine din Cîmpulung nu vor să rămână înapoia celorlalte națiuni nu de mult așezate între noi, ci voesc să dovedească că numai prin o muncă rodnică și neinteresată, mult se poate lucra pe terenul pacinic al culturai naționale, care prin învrășbire stagnează de mult.

Eată interesantul program a acestei societăți:

1. Desvoltarea industriei naționale în privința tehnică și comercială.
2. Înființarea de areliere pentru cusut, țesut, broderit, coșărcărit.
3. Propagarea prăvăliilor și a mese-rișilor romini.
4. Sprijinirea școleritelor sermane prin distribuirea de cărți și strae.
5. Intretinerea de mese publice (Volks-küche).
6. Înriurirea asupra forurilor școlare, ca să dea mai mare atențiune lucrului de mînă național și introducerea țesutului în școalele de fete.
7. Crearea unei școli fröbeliane (Kindergarten).

Cu Dmnezeu înainte!

Dela Runc.

Din Vijnița.

Onorată redacție!

La ultima conferență pastorală a protopresviteriei Ceremușului din 14/27 Dec. 1907 s'a expedit la cancelaria curții împărătești în Viena următoarea telegramă:

Preoțimea întreașă a protopresviteriei Ceremușului întrunită astăzi la conferința pastorală, exprimă cea mai adîncă simțită bucurie din incidentul însănoșării Maiestății Sale Prea iubitelui nostru Impărat Francisc Iosif I și aduce cu aceasta cele mai supuse omagii la treptele Preanaltului tron.

După aceasta protopresviterul districtual Ioan Ostășec onorează amintirea preoților defuncți din district, anume a protopresviterului Mihail Luceșcul și a parohului Iopolit Galin, accentuînd în special pierderea cea grea, care a îndurat-o întreaga biserică ortodoxă și mai ales dieceza și preoțimea noastră prin moartea prea timpurie a unuia dintre cei mai buni fii ai săi, a profesorului universitar Dr. Vasile Găina, de al cărui caracter firm, minte ageră și iubire neîntrecută de muncă onestă preoțimea noastră a legat cele mai frumoase speranțe.

Trecîndu-se la ordinea zilei se citește mai multe elaborate din disciplinele teologice, precum și două elaborate foarte actuale lucrate cu multă cunoștință de cauză de parohii Dr. Bohatyretz și Stef. Malanczuk „despre mijloacele pentru stîrpirea patimei beției“.

Deci s'a încins o discuție vie și asupra ultimei broșuri a mult regretatului profesor de universitate Dr. Vasile Găina, „Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților noștri.“ În legătură cu aceasta discuție s'a discutat și despre notița bibliografică din Nr. 10 a. 1907 al „Candelei“, unde se recomandă în mod tendențios broșura unui avocat din București îndreptată în contra scrierilor repăusatului prof. Dr. Vasile Găina și episc. Dr. N. Milaș.

După o discuție mai lungă și amănunțită se primește cu mare însuflețire următoarea rezoluție:

Preoțimea protopresviteriei Ceremușului adunată astăzi în conferința pastorală declară, că se identifică pe deplin cu cuprinsul broșurei „Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților“ de neuitatul profesor universitar Dr. Vasile Găina, care cu adevărată și deplină cunoștință de cauză a tratat această chestiune atît de actuală; totodată disaproabă amestecul unor oameni nechemați și necunosători de cauză de felul lui Teodoreanu, cari prin amestecul lor aduc numai daună bisericii și clerului și fac scădere demnității acestuia; regretă că jurnalul bisericesc „Candela“ susținut numai de preoțimea noastră a publicat despre afacerea aceasta o notiță bibliografică, care stă în contradicție cu simțul și convingerea întregului cler din Bucovina; preoțimea disaproabă în special tonul acelei notițe bibliografice și roagă pe ziarul clerical independent „Viitorul“, ca și pe viitor să respingă cu aceeaș demnitate orice atacuri joshnice la adresa autorului broșurei amintite, și să apere astfel testamentul unui bărbat, pe care cu drept cuvînt îl putem numi fala bisericii ortodoxe din Bucovina.

Vijnița, în Ian. 1908.

Știri locale și din țară.

Numiri. Dl Teofil Nichitovici, licențiat în jurisprudență, a fost numit practicant în concept la direcțiunea de poliție; dl M. Voloșencu cooperator în Ispas, catihet la școala poporală de pe strada pal. țării în Cernăuț; dl Vasile Jemna a fost numit de cătră tribunalul din Cernăuț, expert în afaceri de contabilitate și mai ales în afaceri de contabilitate pentru toate comunele din țară în afaceri civile și penale. Felicitări sincere.

Cununi eterne. Din incidentul trist al trecerii din viață a mult regretatului domn Christof cav. de Arinovic, au oterit d-nii Modest cav. de Grigorcea 30 coroane Alecu cav. de Grigorcea 40 cor. și Isidor cav. de Ionaș 40 cor, ca cununi eterne „Societății Doamnelor romine din Bucovina“. Pentru acoste oferte se exprimă onorațiilor donatori cea mai sinceră mulțumită din partea Comitetului.

Caz de moarte. Earăși trebuie să înregistrăm cu durere trecerea din viață a unui tînăr, care dupre o muncă grea de mulți ani, abia își începuse cariera. Eudoxiu Iacobovici, asistent la perceptoria din Suceava, a trecut la cele eterne, dupre o boală grea și îndelungată, Marți în 28 Ianuar, deplins de o mamă bătrînă de un frate și 2 surori. Doarmă în pace și afle fericirea visată acolo, de unde nime nu se întoarce. Ear neconsolata mamă afle mîngiere în amintirea traiului de fu bun, pe care defunctul totdeauna l'a dus.

Incheierea convenției austro-sîrbești. Convenția comercială a Austriei cu Serbia se va încheia zilele acestea. Discuțiile sint terminate în ce privește punctele esențiale din convenție.

Mișcarea sîrbo-croata din Bosnia. După modelul Sîrbilor, Croații din Bosnia și Herțegovina s'au organizat și ei pe baze naționale. Provinciile au fost împărțite în mai multe cercuri electorale, în fruntea cărora e cite un comitet compus din cite șapte membri. În fruntea acestor comitete e un comitet executiv în fiecare provincie.

Industria casnică rominească. S'au vindut prin licitație, în sala Ferdinand în Viena tot felul de articole de industrie casnică rominească, precum: costume naționale, țesături de tot felul și cusături. Aceste articole casnice sint trimise spre vînzare în folosul societăților Munca și Albina, c ri stau sub patronagiul M. S. Regina Elisabeta. „Neues Wiener Tagblatt“, într'un lung articol, laudă cu mult entusiasm această industrie rominească și recomandă călduros doamnelor vieneze industria casnică rominească.

Știri din lume.

Felicitări din Anglia M. S. Regelui. Mai mulți oameni de stat din Anglia au adresat M. S. Regelui scisorii, prin care se felicită atitudinea guvernului contra alcoolismului, prin măsurile ce se iau cu noaua lege a monopolului crișmelor.

Direcțiunea consiliului superior de agricultură, terminînd cu constituirea biroului a început lucrările pregătitoare pentru împărțirea imășurilor.

Din legea tocmelilor agricole rezultînd că statul trebuie să dea o cantitate de sămînță de lucernă și alte plante turagere, particularii cari au lipsă de asemenea sămînțe vor trebui să adreseze cererile lor, Ministeriului de domenii.

Serbări pentru Ion Gură de aur. După multe esitări și planuri, s'a stabilit și aplicat în fine programul serbărilor organizate cu prilejul aniversării de 1500 de ani, dela moartea sf. Ioan Gură-de-Aur. Serbările au început și au durat pînă Joi. Încă de dimineață au ținut liturghie cu mare pompă episcopii orientali în biserica Navicella. A asistat un public imenz. La 14 Ianuarie patriarhii din Antiochia, Alexandria și Ierusalim vor ținea serviciul divin în biserica sf. Petru. Romano-catolicii vor sărbători și ei separat această aniversare.

Monopolul alcoolului. Ziarul »Lokal-anzeiger« anunță că toate statele confe-

derate au căzut de comun acord, ca să fie adus în Reichstag proiectul de lege al monopolului alcoolului și al tutunului.

Complot contra regelui Portugaliei. Au fost închiși trei sute de republicani, locuințele deputaților sint blocate de poliție. Pe toate stradele orașului umblă patrulare de soldați. De oarece s'a zvonit că printre soldați sint nemulțămiri, s'au luat soldaților munițiunile. Două regimente au fost complect dezarmate, bănuite fiindcă vor să-l facă pe rege prizonier. Bursa e de două zile închisă. Comerțul stagnează. — Ziarele scriu, că în caz cînd vor izbucni răscoalele în Portugalia, Spania, cu invoarea Angliei, va trimite acolo 40 mii de soldați spre a înăbuși revoluția. — Sub masca unei adunări electorale, poliția a descoperit, că republicanii vor să țină o consfătuire. Adunarea convocată pentru Joi a fost interzisă.

Revoluția pentru detronarea regelui, era să izbucnească la 31 Ian. st. n. cu ocazia aniversării revoluției republicane. S'au luat cele mai severe măsuri, ca să fie liniște în armată, și la toate instituțiunile statului.

Persecuțiunea școlilor rominești. Ministrul Apponyi a trimis un ordin administrației fondurilor grănițarești din Năsăud, prin care îi pune în vedere, că școala rominească din Borgo-Prund să se desființeze la sfârșitul anului. După primirea acestui ordin, Romîni au ținut în Borgo-Prund o conferință și au luat hotărîrea de a protesta la toate autoritățile competente pînă la M. Sa împăratul contra includerii acestei școale.

Băncile rominești. După ultimele date oficiale, sint în Ungaria 141 bănci rominești cu un capital de peste 25 milioane de coroane. La aceste bănci au fost depuse spre fructificare 67 milioane de coroane.

Trei insule scufundate. Din Merida se anunță, că insulele Obispo, Delfur și Cayomero, în urma unui cutremur, au fost scufundate în apă. Citeva sute de muncitori, cari adunau gunoii de păsări de pe aceste insule, au fost omorîți.

Furtuni pe mare. Căpitanul vasului englez, care a sosit eri la Victoria (Columbia britanică), povestește că niște furtuni îngrozitoare au semănat moartea pe țărniurile întregii Japonii. În largul mării, lângă Hokaido (provincia Yeso) s'au înecat 10 vapoare și 20 de corăbii mari. — Din Saporu, aceeași provincie, se anunță că s'au înecat 600 bărci cu pescari. Au fost mai multe sute de victime. Valurile mării, revărsate pe coaste au distrus miri de case și au înecat un foarte mare număr de locuitori.

Chronica carnavalului.

Lumea în călătorii. Toți domni, cari fac parte din diferitele secții (de joc, de decorațiune, de invitat etc.) sint rugați cu toată inzistența ca să apară în sala balului cel puțin cu o oară înainte de începutul fixat (adecă la oarele 8 sara). Atunci vor primi și distincțiunile de membri în comitet. În urma concluzului luat în ultima ședință plenară, membrii tuturor secțiilor vor forma secțiunea de primire.

Serata întrunirii academice romine »Bucovina«. Din cauze neprevăzute, această serată, fixată pe ziua de 3 Faur, este aminată pe ziua de Luni 10 Faur a. c. st. n.

Societatea Mazililor și Rezeșilor bucovineni invită la petrecerea cu dans, ce se va aranja la 16 Faur st. n. 1908 în sala de gimnastică, str. Iosif 14. Începutul la oarele 8 seara. Intrarea 3 coroane de persoană. Comitetul societ.: Emilian Antonovici, Dionisie cav. de Bejan, Dr. Em. cav. de Cuparencu, Ioan cav. de Cuparencu, Alexandru Iacovița, Titus cav. de Onciul, Dionisie cav. de Paunel, Iancu cav. de Preda, Eusebie Procopovici, Nichifor Șcraba, Ioan de Sevescul, Eusebie cav. de Tudan, Alexandru Vitenco, Leon cav. de Vlaico și Dimitrie cav. de Zopa. Venitul curat e destinat pentru scopurile naționale ale Mazililor și Rezeșilor.

Teatru orășenesc.

Vineri în 31 Ianuarie s'a reprezentat pentru prima oară opereta în 3 acte »Rouge et Noir« de Karl Felix, pseudonimul consilierului gubernial Krzeniowski; cu un succes foarte frumos.

Sujetul operetei nu e ceva nou. Două părechi, cari se iubesc și doresc a se împreuna pentru viață au de a lupta cu multe greutăți și complicațiuni, dar în cele din urmă totuși reușește amorul și tinerile părechi își ajung idealul lor.

Am avea de obiectat că opereta e la tot cazul prea lungă — a durat aproape 3¹/₂ oare — și acțiunile sint prea înbulzite și tocmai din cauza aceasta ici-colea inclare. În ultimul act acțiunile se disolvă prea rapid și-si află o încheiere nepregătită.

Musica are părți destul de frumoase, îndeosebi ansamblul din actul prim și cîntecul paserei din actul al doilea.

Pe de altă parte însă unele melodii nu corespund întocmai caracterului de operetă, fiind ele ceva prea trăgănate.

Cu toate aceste însă piesa are spirit și cu unele modificări și scurtări se poate

face din e o operetă de valoare mare.

Reprezentarea a fost excelentă, îndeosebi d-șoara Csillag și dl Hold au interpretat rolurile foarte bine și au concurat împreună cu dl Deutsch-Haupt, d-șoara Lingg și ceilalți actori mult la reușita splendidă a operetei.

Atît autorul, cît și ansamblul au fost din partea publicului adese și viu aclamați. După fiecare act i-s'au făcut autorului, care trebuia să apară pe scenă de nenumărate ovațiuni de tot măgulitoare.

Mulțămite publice.

Pentru întreținerea școlii poprale romine din Broscăuți-noi Liscăuț, a școlii deschise cu finea lui Decemvre 1907, au binevoit a oferi sprijin material următoarele prea onorate p. t. persoane:

Prea onor. soc. „Filiala Școlii Romine din Storjineț 50 cor.; dl Daniil Grigorovici, proprietar mare în Igești 20 cor. (pentru cărți școlare); domnii: Dr. Cornel Georgian c. r. pretor în Storjineț, Claudiu Stefanelli c. r. secretar de trib. Storjineț, Ioan Bucevski paroh

Budenit, George Filievici preot Storjineț, cite 2 cor.; Alecu Burla propr. mare, Cireș și Teodor Zama proprietar cite 1 cor. La un loc 82 cor.

Pentru aceste oferte benevole subsemnata conducere școlară se află plăcut îndatorită a aduce marimimșilor binefăcători în numele micuților rominași de școală pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămite cu rugăminte umilită, să nu uite și pe viitor de necesitățile acestei școli.

Mihai Ilica,
cond. școl. în Liscăuți.

Bibliografie.

A apărut:

„Lucașfărul“ Nr. 1—2 cu următorul sumar: Oct. Goga, poezie. — C. Sandu-Aldea, Pe drumul Bărăganului. — Elena Farago, Scrisoare (poezie). — Al. Ciura, Aduceri aminte. — * * * Din popor, (poezie). — Ioan Ciocirlan, inimă de mamă (nuvelă). — I. U. Soricu, Sonete. — O. de Cozmuța, Scrisori din Paris. — G. C. Ionescu, Dela țară. — Cronica:

Anul nou în viața literară; Drama rominească; »Die Karpathen«; Regele-poet Oscar II al Suediei; Rectificare. — Poșta administrației. — Ilustrațiuni: Cottet: Pescari în Port. O. Spaethe: Pictorul Luchian. Luchian: Păstor cu oi Luchian: Peisagiu. Cottet: Dolu. Caricaturistul Iser în atelierul său. Iser: O bucureșteancă. Cottet: Dolu. Cottet: Dolu: Cottet. Oarbă. Ch. Cottet de Ed. Steichen. Regele-poet Oscar II al Suediei.

Advocatul

Nicolai Cehoschi

c. r. consilier î. p.

în Suceavă

Strada lui Francisc Iosif Nr. 49

caută pentru cancelaria sa un concipient versat, care trebuie să cunoască perfect limba romină.

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuț

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudim; Anton Capek, Viena; de pălării I. Heinric Ita, Viena; Iosif Pichler și fii, Graz.

Cumpărari avantajoase pentru earnă și articole pentru crăciun. — Depozit bogat. — Toate mărfurile în calitate solidă.

Blănării. Înării, mănuși și ciorapi. Albituri sistem Dr. Jäger și Lahmann. Bonete de blană și postav pentru domni, [dame și copii.

Păpucarie, galoși și șoșoni. Ciobote pentru vânători.

Mântăluțe pentru copii, haine și bonete.

Palării pentru domni și băeți. Cilindre și clacuri. Theatre echarpes.

Gravate și cachnez

săniuțe; sistem Rodel, jachete, cepițe, mănuși etc. etc.

Albituri pentru domni, gu-lere, manșete și batiste.

Parfumuri, săpunuri, perii de strae pentru cap și dinți.

Obiecte pentru înpodobirea părului, Pepteni.

Puști de vînat, revolvere, Muniție. Cergi de călătorie. Gilete de modă pentru domni. Tăcîmuri de argint garantat Alpaca sau China.

Zigarete de chilimbar și dose pentru zigări și zigarete.

Obiecte de piele: Tăscuți portative pentru dame. Giate și gemandane pentru călătorie. Necessaire pentru călătorie. Oglinzi portative și pentru toaletă.

Cadre pentru albumuri și fotografii.

Utensilii pentru scris.

Utensilii pentru fumători, casete.

Casete pentru juvaere fotografii, utensilii de cusut.

Ochene, bastoane și păioare.

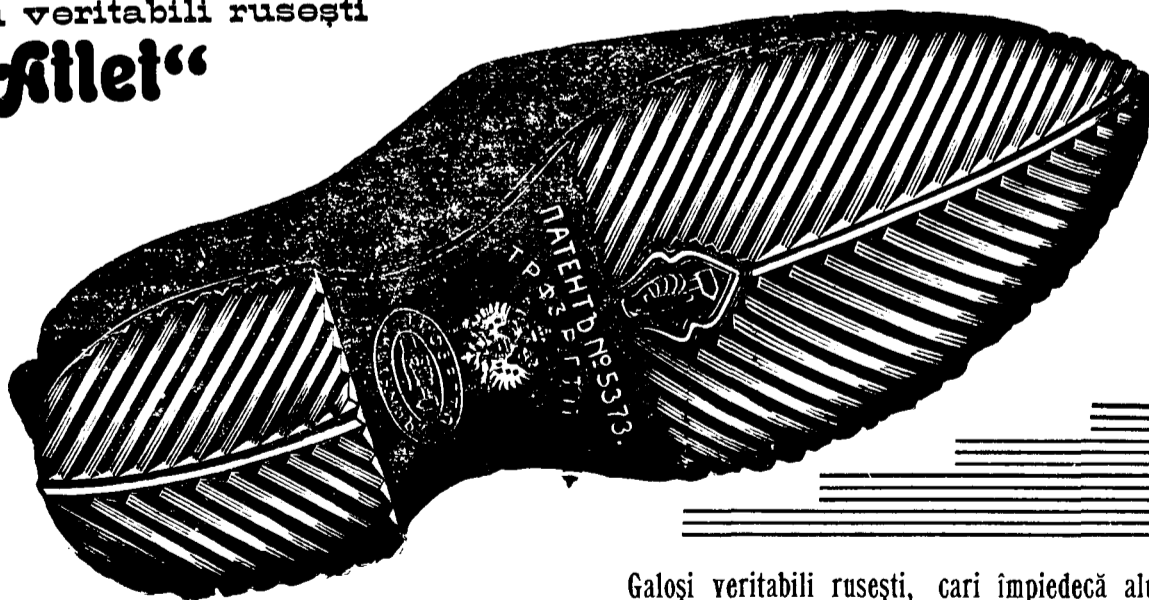
Jocuri de domino. șac, preferanz.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet“

Garanție deplină pentru
cvalitate și durabilitate.

Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.
Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374, 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet“

Se pot afla la firmele:

B. Baltinester.

Gottesmann & Nadel.

Pîne estină

O pîne de secară calitatea primă în greutatea de 1 chil. și 40 g. se vinde la

Ternbach

Piața Elisavetei Nr. 1, strada Rusească Nr. 53 și în toate filialele.

Redacția și administrația
ziarului

„Apărarea
Natională”

Cernăuți
strada Stefaniei No. 13.